

13. Jun. 1845

FAKTA

Dato:

13. Jun. 1845

Sidetæl:

Dagbog E, side 26-32

Dagbogens placering:

Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.

KKS19996

Trykt udgave:

Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas

Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846,

Statens Museum for Kunst 1976, s.

30-35; Jesper Svenningsen (red.):

Seks år af et liv. Johan Thomas

Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne,

kunst og kærlighed, København 2018,

s. 281-285

TRANSSKRIFTION

Wesel 13 Juny Fredag

Da jeg iaftes i Münster gik hen til Posten, for at lade mig melde til Reisen, studsede jeg først ved at see en gammel gothisk Kirke: Lamberti, det var den første jeg havde •27• nogensinde seet – og dernæst en heel Gade, hvor man ved Siderne gaaer hele Veien under fremspringende gothiske Buer – saa: den deilige Hovedvagt med sin høie, ziirlige gothiske Gavl, der løb op saa let og fiint gjennembrudt, at den i det sildige Solskin mod den dybe Aftenhimmel, [overstreget: gjor] som [man] allevegne saae igjennem, gjorde en mageløs Virkning. Det var den første Gang jeg saae en gammel Stad fra Middelalderen, som jeg vidste Tydskland skulde have adskillige. I disse skjønne Huse, boer der ogsaa smaalige, sneverhertede Folk? det Hele seer saa idealt ud – i Vagten – der var jo ikke køllertklædte Stridsknægte med lange Partisaner, men stivt uniformerede preuiske Soldater. Nu kom jeg til Domkirken, ogsaa en imposant Bygning, idetmindste for en paa slige Sager fattig Nordbo; ved Siden er en yndig skyggefuld, dunkel Plads, beplantet med høie, ranke, løvrige Træer; det var et Indtryk som det, Sorø har gjort paa mig, men langt mægtigere. Her laae Posthuset, og det maa man lade Preuserne: at deres Schnellpost er fortrinlig; paa det første Slag af 9 sagde Karlen: hip! og vi fore afsted, 11 tydske Mile i 7 Timer. Med Omnibussen havde jeg været fra Kl: 10-6¾ om 6-7 Miil. Nu skal jeg ombord paa et af Rhindampskibene, men er endnu slet ikke oplagt til at standse ved Düsseldorf.

•28•

Wesel 13 Juni 45. Fredag

Jeg maatte vente mere end en Time nede ved Rhinen og sidder endnu der og venter, men jeg kan see Røgen af Dampskibet. Her er forøvrigt meget net at vente; man har spændt Seil op mellem Træerne, hvorunder mange Mennesker sidde, næsten alle med bayersk Øl og Cigarrer. Ved et Bord sidde en Deel Soldater, hvoraf een har paafaldende Lighed med Carl.¹ Wesel er en stærk Fæstning og har Besætning af et heel Linie Inf: Regim: 10 Comp: Art: en Deel Uhlaner og Pionerer. Indkjørselen minder ved sine Krumninger og Port om Kronborg – (og vel mange andre).

ombord paa Dampskibet om Form.

Rhinen begynder i det mindste her ved Wesel meget tarveligt, dens Bredder ere ganske flade og det kjønneste, jeg ved et Par Timers Fart har seet, var 3 Køer, som paa Strandbredden krøb i Ly bag nogle Buske for den voldsomme Sol.

[Tilføjet i margin:] |Heden var næsten utaalelig idag, hvilket en af de preuiske Soldater udtrykte saaledes idag: at det var e ganz unnitze Hütze!|

Düsseldorf 13 Juny

12 – – for en deilig Slags Fisk ombord paa Dampskibet. Dog spiste jeg ikke ved table d'hote, hvor jeg lagde Mærke til, at man desforuden fik

Suppe, Steg Kage og Confect; jeg nøiedes med Levningerne.

3 Silbgr: – for Kaffe

4 – – for Thee og Smørrebrød

4 – – for Cigarer, da min Tobak desværre var indpakket

5 – – for at bringe Tøiet til Hotel royale, hvor jeg ankom omtr Kl: 10

Aften. Det var en Lettelse: at være fri for Vognens Skumplen og Støvet paa Landeveiene.

1 Thal: 4 Sgr for Dampskibsbillet.

2 Th 2. Sgr. Sum

•29•

[Tegninger af æsler og en hest, Telgte 12. juni og Düsseldorf 14. juni]

•30•

[Løs tegning af Kaiserswehrt ved Frankfurt, 13. juni]

•31•

Düsseldorf 13 Juny 45. Fredag

Hvorfor nu altid saa hidsig! blev det nu ikke alt ret godt? er jeg ikke langt bedre idag, og blev Rhinen, om end ikke henrivende, saa dog vel værd at see paa? Kun Taalmodighed! Kysterne vare af og til, skjøndt flade, dog ret kjønne, smaae Byer laae enten lige ved eller i kort Afstand fra Bredderne, og ved en af disse: Kaiserswehrt saae jeg de Ruiner, som jeg i al Hast Kradsede op paa den foregaaende Side. – Der var en Ting, som morede mig, og som jeg gjentagne Gange havde Leilighed at see, det var nemlig: hvorledes de trække de lange, lige Flodskibe med Heste, som gaae paa Bredden, 4-5-6 foran hverandre, Karlene ridende paatvers og pidskende dem ubarmhjertigt. Og endelig gjorde jeg Bekjendtskab med en vakker Hollænder: en Hr van den Brandeler, som med sine Forældre, en Søster og yngre Broder gjorde en Reise til Bonn, hvor de for Moderens Helbreds Skyld vilde blive i en 3 Maaneders Tid, og hvor jeg altsaa muligt vil støde paa dem. Han gav mig sit Kort og bad mig, om min Hjemvei falder over Dortrecht, da at besøge dem der. – Og nu i det aabne Vindue en Pibe til Udsigten over Rhinen, det lyder stort! og saa til Køies. –

•32•

20 Sgr. – Kort over Rhinen. – Justitsraad Friends² Pige gav jeg i Altona en Sølvmynt i Drikkepenge, men jeg veed ikke, hvad den gjaldt. Jeg gad gerne have Regnskabet saa fuldstændigt som muligt; men der mangler meget mere.

¹ Lundbyes ældste storebror, Christian "Carl" Lundbye (1812-1873).

² Johan Frederik Freund (1785-1857), kongelig møntmester i Altona og bror til billedhuggeren Hermann Ernst Freund.

Münster Sum 3 Th 4 Lgr
 Personspost-Word 2 Th 28 Lgr
 Væstskinn 4 Lgr
 Drikkepenge 2 ---
 men her blev jeg smykket aanden
 best i det jeg kunn fik i Daler
 2 Lgr tilbage paa en 5 Daler
 seddel, som jeg til Billethen
 til Diligencen. Jeg spørgh
 ud, om det ikke var een Da-
 ler, men fik kun et simple
 Daar: je, og saa undulig
 ubehjælp som bliuen i det mind
 ste og, at jeg lader mig forbliff
 og kunde ingen videre hidsen
 Lige gøre.

Det kan man se
 mig at see, forinden de samme
 Træer, isyaa anseende til Ve-
 ene, her og paa Birken beugt-
 tet, se og over hin andring
 Medens de stykke. Et Sted, og
 tænker allerede i det mere, saa
 hvor det var, gik Veien gjennem
 en Thor med adskillige Breg,
 og de nærmeste vare simpel
 hen benyttede eller behandlede
 som Pind og stænde, saa de fik
 et stort blod, hvad den gav
 som et trag comisk Udse-
 de.

Münster Word 13 Lgr
 Wesel Væstskinn 13 Lgr
 Tøis transport 2 1/2
 Tøis transport gjør mig
 fattig for Tiden. 15 1/2 Lgr

Münster 12 Lgr. Thord:
 Jeg kom i gjennem en lille
 By: Telgte, hvor jeg saa de
 første Hølgemilleder ved Ve-
 ene i betydeligt Antal. Kirken
 var lille, men ret malerisk
 beliggende. Paa Gaden saa
 jeg en heel Drift Asler leinet
 med deres Paksadler; smaa
 Føl vare derimellem og de
 tomme Kirue stod ved Siden,
 det gjorde en overordenlig
 malerisk Virkning. Fra
 Telgte hertil var Veien nær-
 sten uafbrudt beplantet med
 Træer paa Siden.

Münster
 Den blev god tid ved første
 Die kast og mere faaer jeg
 vel neppe af den, da jeg kom
 Kl 6 3/4 og rimeligvis tager
 bort med Schnellpost til
 Wesel herfra Kl 9, for at
 naae Dampskibene, der vil
 bekomme mig bedne. Min
 gjældes det alt saa kinn denne
 Nat.

Wesel 13 Lgr. Tieday
 Da jeg i Aften i Münster gik
 hen til Posten, for at lade mig
 melde til Veien, stundede
 jeg først ud at see en gammel
 gøttisk Kirke: Karnberth,
 det var den første jeg havde

næsten inde seet - og dernæst en heelt Gade,
 hvor man ved Siden gaaer hele Veien om
 den fremspringende gøttiske Bæver - saa:
 den delige klædebragt med sin hvide,
 gylde gøttiske Guld, der løb op saa let
 og fint gennem brødt, at den i det østli-
 ge Solskin med den dybe Aftenhimmel, ^{gjorde}
 som ^{man} malteegne saa igjennem, gjorde
 en mageløs Viskning. Det var den første
 Gang vi saa en gammel Stad fra Middel-
 alderen, som vi endte Tydskland skuld. have
 adskillige. I disse skjønne Klæde, blev der
 ogsaa smaalige, snevindhjertede Folk? Det
 hele ser saa idealt ud - i Vagnen - der
 var vi ikke kältklædte Stridsknegte med
 lange Partisaner, men stult uniformerede
 preussiske Soldater. Nu kom vi til Dem
Winken, ogsaa en imponant Bygning, i det
 mindste for en paa skibe Lagers fattig Nord-
 bo, ved Siden er en yndig skiggefuld, døn-
 kel Plads, beplantet med hvide, ranke, løv-
 rige Træer; det var et Indtryk som det,
 Lario har gjort paa mig, men langt an-
 tigere. Her laa Posthuset, og det man
 man lade Preussener: at deres Schnellpost
 er fortrinlig; paa det første Slag af 9 sagde
 Kæhlen: Wip og vi fore afsted, 11 tyske
 Meile i 14 Timer. Med Omvindingen havde
 vi været fra Kl: 10 - 6³/₄ om 6-7 Meil. Nu
 skal vi om bord paa et af Rhindampskibe her,
 men er end om stot ikke oplagt til at stande
 ved Düsseldorf.

Altså var midten af skibet, idet, hvor det er af de
 svenske faldt og indlydende i det at det var
 en gang minnige den!

Wend 13 Juni 45. Fredag

Jy maatte vente mere end en Time, ind ved Nines
 og s. 1000 enden der og venter, men j, kan see Sjov
 af Dampskibet. Klev en personigt meget net at vante;
 man har spændt Leil og mellem Træerne, hvor
 inden mange Mennesker sidde, næsten alle
 med baceste Pl og Ligarene. Ved et Bord sidde
 en Deel Soldater, hvoraf een har paapaldende
 Lighed med Carl. Wend er en stark Føstning
 og har Besættning af et heelt Livie Inf: Regim:
 10 Comp: Art. en Deel Ullaner og Pionerer.
 Landhjørnen er inden ved sine Krønninger
 og Part. om Kronberg (og vel mange andre).

om bord paa Dampskibet om Term

Nines begynder i det mindste her ved Wend
 meget travelt, dens Brødder er ganske flade og
 selvsagt, j, ved et Par Timers Fart her ved,
 var 3 Næve, som paa Strand bredde krøb i
 Lige bag nogle Bøker for den voldsomme Sol.

Linedeiff 13 Juni

12 --

for en dertil Slags Fisk om bord paa Dampskibet.
 Dog spiste j, ikke ved Table d'hôte, hvor j, havde
 Mærke til, at man desuden fik Suppe, et Styk
 Kage og Confekt; j, mindes med Læmningene.

3 Siløge: -

for Kaffe

4 --

for Thee og Smørbrød

4 --

for Ligarene, da min Tobak der var ^{indpakket} i en

5 --

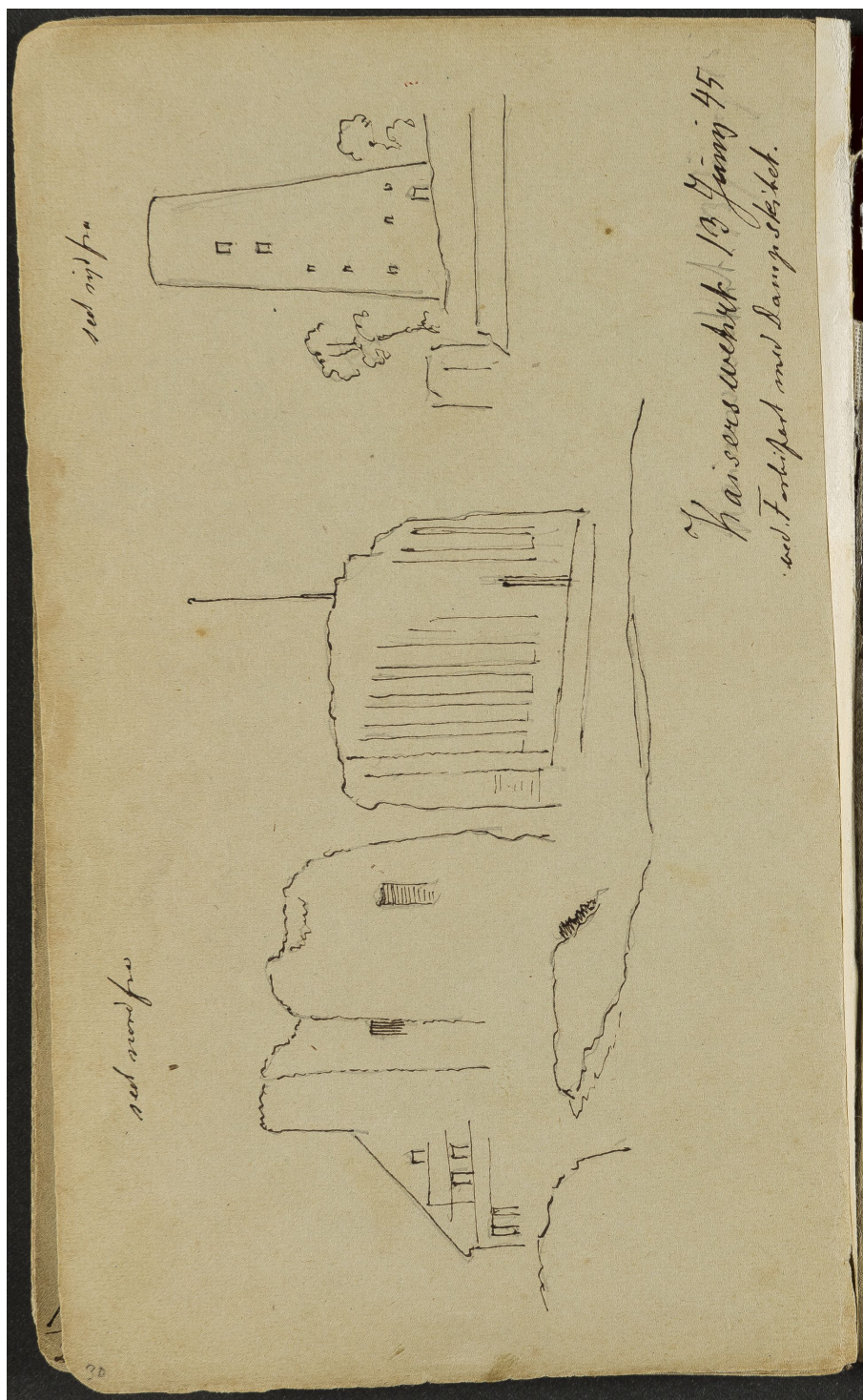
for at bringe Føist til Hotel og alle, hvor
 j, ankom omtr. Kl: 10 Aften. Det var en Let
 telv: at være fri for Vognens Stumpene og
 Stend paa Landsejere.

1 Thal: 4 1/2 gr

for Dampskibs billet.

2 Th 2 1/2 gr. Linn

28

Erindring fra Telgte 12 Juni (see fraen). Nisseldorff 14 Juni.

Dag 14/8 45.

Amsterdam 13 Junij 45. Fredag.

Hvorfor min altid saa tridsig! blev dit
 min ikke alt ret godt? og jeg ikke langt
 langt bedes idag, og blev Nijmegen, om
 end ikke keuriscende, saa dog vel værd at
 see paa? Min Taalmodighed! Nijmegen
 vare af og til, skjindt fladt, dog vel høje
 me, smaal Byer laae enten lige ved
 eller i kort Afstand fra Broederne, og
 ved en af disse: Kaiserweert saae jeg de
 Nijmegen, som jeg i al Klost kradsede op
 paa den foregaaende Side. Der var
 en Ting, som merede mig, og som jeg
 gjentagne Gange havde heiliged at see,
 det var nemlig: hverledes de trække de
 lange, lige Fledskibe med Klost, som
 gaae paa Broden, 4-5-6 foran hver
 andre, Karlene vidende præters og pind
 skende dem i hamhøjstigt. Og endelig
 gjorde jeg Bekjendtskab med en vakker
 Kallender: en Kall van den Brandelen,
 som med sine Forældre, en Lector og yngre
 Broder gjorde en Reise til Bonn, hvor de
 for Medicens Kallers Skjold vilde blive
 en 3 Maanedes Tid, og hvor jeg allsaa
 minligt vil stede paa dem. Blav mig
 det kort og lad mig, om min Nijmegen
 faldes over Dort Dortrecht, da at be-
 sige dem der. Og min: det aabne Vindene
 en Pibe til Nidigten over Nijmegen, det
 lyder stort! og saa til Kines.

26 Sept. - Kert over Skisken. - Justitsraad Friim's
Tipe gav j: Althaa en Saluimgod: Drikke
penge, men j: seed: Ikke, hvad den gjaldt. J:
gad j:one haav Neguskabt saa fuld stand: j:
som min: list; men der mangler meget mere.

Schedff. 17/Sept. Lørdag.

J: haavde glædt mig til at see en Udstel
ling her, for dog at faae et rigtig Bogen
om Kinsten: Denne saa meget ombrødt
de Skole. Desvæere aabnes den først imen
gen, hvorfor j: kunn fik at see en Deel,
og om j: maas antage: den Pingst.

J: seed ikke hvilke Mester værker, der
min: list: Løst af degen haav opstilles,
men det seed j:, at, naar j: haav nævnt
to Billeder, da haav j: nævnt Alt, hvad
j: ~~haav~~ ansee for værdt at nævnes, og
naar j: anfæer to Billeder endm, da
er j: saa skær som, at j: i Lisseldoff,
sted vilde skamme over at være j:
stand for en saadan Medlidenshed.

J: haav vel tænke, at Mangen vilde
meere: der haav i min: j: en af
P:ose ultra-nationale v: ultra een-
s: dige danske Kinstere! had d: un-
mene, hvad de vil; j: haav gjort, og skal
stedo efter Eone gøre mig Minde for
at see det J:de, hvor og hvoran det
kommer paa min: Vei; men her kunn
de j: saamev ikke finde noget. J: men
hem tænke, at i Cataloget mangled ogsaa
ganske Levings Navn. Men min: de to
Billeder - det ene var Schirmens: Part
af Campagna di Rom, som min: